

3

LATVIJAS SOCIĀLDEMOKRĀTIJAS
VENTSPILS (ВИНЦАВСКИЙ) KOMITEJA

VĒSTURISKĀ IZZIŅA
1902.g. - 1919.g. februāris

PA - 8. fonds

1902.g. februārī-martā Ventspilī izveidojās lauku sociāldemokrātiskā savienība "Cīņa", kas apvienoja Ventspils, Dundagas un Popes nelegālos sociāldemokrātiskos (SD) pulciņus; Ventspilī atradās organizācijas centrs¹⁾.

Latviešu SD organizācijām 1902.g. aprīlī apvienojoties Baltijas latviešu sociāldemokrātiskajā strādnieku organizācijā (BLSDSO), radās BLSDSO Ventspils komiteja "Cīņa"²⁾.

1904.g. jūnijā organizācijā bija 115 biedri³⁾.

Līdz ar Latviešu Sociāldemokrātiskās Strādnieku partijas (LSDSP) nodibināšanu 1904.g. jūnijā LSDSP I dibināšanas kongresā BLSDSO Ventspils komiteju "Cīņa" pārdēvēja par LSDSP Ventspils komiteju.

Organizācijas pamatsūniņa bija pulciņi, kurus vadīja Ventspils komiteja.

1905.g. revolūcijas laikā pulciņu skaits palielinājās un sāka veidoties jauni struktūras posmi - rajoni. Pulciņi apvienojās rajonos, rajoni - LSD Ventspils organizācijā.

1905.-1906.g. pirmajā pusē organizācijā ietilpa sekojošie rajoni:⁴⁾

- Dundagas,
- Ances,
- Popes,
- Puzes,
- Ārlavas.

Līdz ar LSDSP un Krievijas Sociāldemokrātiskās Strādnieku Partijas (KSDSP) apvienošanu un LSDSP pārdēvēšanu par Latvijas Sociāldemokrātiju (LSD) 1906.g. jūlijā LSDSP III kongresā, LSDSP Ventspils komiteja ieguva nosaukumu - LSD Ventspils komiteja.

1) Хроника истории Коммунистической партии Латвии.-Рига,1984.-Т.1.-С.50.

2) Sociāldemokrāts. 1903., Nr. 19, 1. lpp.

3) Хроника истории КПЛ.-Т.1.-С.89.

4) LVA, PA-1.f., 2. apr., 5.1., 29.o.p. 1pp.

Šajā laikā Dundagas rajons atdalījās no LSD Ventspils organizācijas un pievienojās Talsu-Tukuma organizācijai⁵⁾.

Neskatoties uz to, ka organizācija darbojās gan pilsētās, gan laukos, tā, atšķirībā no Rīgas, Liepājas un Jelgavas organizācijām tika dēvēta par LSD lauku organizāciju.

1909.g. beigās, sakarā ar arestiem, LSD Ventspils komiteja tika likvidēta. Tā atkal atjaunoja darbību tikai 1912.g. vidū.

Šajā laikā organizācijā bija 90 biedri un tā iedalījās divos rajonos - Ventspils un lauku (Kuldīgas), kuros darbojās 7 pulciņi⁶⁾.

1913.g. sākumā partijas biedru skaits samazinājās līdz 60 biedriem un 1914.g. sākumā tā formāli apvienoja Ventspils, Kuldīgas, kā arī Talsu organizācijas (pēdējai - nebija regulāru sakaru ar Centru Ventspilī)⁷⁾.

1915.g. aprīlī vācu karaspēks okupēja Kurzemi un LSD Ventspils komitejai pārtrūka sakari ar Centrālo Komiteju. 1915.g. vasarā LSD Ventspils organizācija faktiski darbību pārtrauca.

Pamatojoties uz LSD XVI konferences lēmumu (konference notika Rīgā, 1918.g. maijā) 1918.g. novembrī tika nodibināta LSD Kurzemes koporganizācija (likvidēta 1919.g. janvārī), kura apvienoja LSD pulciņus Kurzemē, tai skaitā LSD Ventspils pulciņu ar 4 biedriem⁸⁾.

Līdz ar latviešu strēlnieku un citu Sarkanās Armijas ienākšanu Latvijā un Padomju varas nodibināšanu 1919.g. janvārī tika izveidota LSD Ventspils komiteja⁹⁾. 1919.g. 30. janvārī notika LSD Ventspils organizācijas konference, kurā piedalījās delegāti no Ventspils, Dundagas un Popes¹⁰⁾:

Līdz ar LSD pārdēvēšanu par Latvijas Komunistisko partiju (LKP) (VI kongresā 1919.g. 1.-6. martā), LSD Ventspils komiteja ieguva nosaukumu - LKP Ventspils apriņķa komiteja¹¹⁾.

Galvenā fondu glabātāja
nodaļas I kategorijas arhiviste

J. 31.08.93

T.Jakovļeva

5) Организационная структура Коммунистической партии Латвии. - 1904.-1941. /И.Апине, А.Пулькис, Л.Спруге и др. - Рига, 1978.-

6) С. 44. /
Turpat, 72. lpp.

7) Организационная структура КПЛЛ.-С.73.

8) Латвийas Komunistiskā partija 1918. un 1919.g. Dokumenti un materiāli.-Rīga, 1958.-123. lpp.

9) Turpat, 241. lpp.

10) Turpat.

11) Латвийas valsts arhīvā LKP Ventspils apriņķa komitejas dokumentu fonda par 1919. gadu nav.